

Enligt sändlista

Delgivningskvitto

Ansökan om dispens avseende 4 § artskyddsförordningen gällande gröngöling och mindre hackspett vid anläggande och drift av väg 940, delen Rösan-Forsbäck, Kungsbacka kommun, Hallands län

Beslut

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 14 § artskyddsförordningen (2007:845) Trafikverket dispens från förbuden i 4 § artskyddsförordningen att utföra åtgärder i enlighet med ansökan. De arter som omfattas av dispensen är gröngöling och mindre hackspett.

Med stöd av 16 kap. 2 § Miljöbalken (MB) förenas beslutet med följande villkor.

1. Åtgärderna ska utföras i huvudsaklig överensstämmelse med vad Trafikverket föreslagit och åtagit sig i ursprunglig ansökan, dnr 2424-22. Detta inkluderar redovisningar till tillsynsmyndigheten.
2. Den som utför åtgärderna, om annan än sökanden, ska informeras om detta beslut och meddelade villkor.

Beslutet befriar er inte från ansvaret att ta hänsyn till miljöbalkens övriga bestämmelser, exempelvis hänsynsreglerna i andra kapitlet, eller till vad som föreskrivs i annan lagstiftning.

Beskrivning av ärendet

Den 21 mars 2022 ansökte Trafikverket hos Länsstyrelsen om dispens enligt 14 och 15 §§ artskyddsförordningen avseende fåglar,

groddjur, kräldjur och fladdermöss vid anläggande och drift av väg 940, delen Rösan-Forsbäck. Diarienumret är 2424-2022.

Den 21 juni 2022 beviljade Länsstyrelsen Trafikverket dispens för samtliga arter som omfattades av ansökan. Beslutet överklagades till mark- och miljödomstolen den 11 juli 2022.

Den 13 april 2023 meddelade mark- och miljödomstolen, i dom med målnummer M 2889-22, att avslå överklagandena för alla arter utom för gröngöling och mindre hackspett. För dessa arter undanröjde mark- och miljödomstolen länsstyrelsens beslut att bevilja dispens från artskyddsförordningen och återförvisade målet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning av dispensansökan.

Den 26 maj 2023 överklagades mark- och miljödomstolens domslut till mark- och miljööverdomstolen.

Den 22 januari 2024 beslutade mark- och miljööverdomstolen, i målnummer M 5695-23, att inte ge prövningstillstånd vilket innebär att mark- och miljödomstolens avgörande står fast.

Trafikverket inkom den 15 februari 2024 till Länsstyrelsen med ett förtydligande PM kring gröngöling och mindre hackspett, med utgångspunkt i domskälen.

Motivering till beslutet

Mark- och miljödomstolen har i dom med målnummer M 2889-22 sammanfattningsvis ansett att dispensskälen i 14 § 1 och 3 c artskyddsförordningen är uppfyllda, dvs att det inte finns en annan lämplig lösning respektive att åtgärden får anses behövas med hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse.

Det framgår också av samma dom att utredningen i målet beträffande gröngöling och mindre hackspett inte framstår som tillräcklig och klar och även synes innehålla uppgifter som inte överensstämmer med varandra. Vidare anges att Länsstyrelsens beslutsskäl avseende dessa arter med hänsyn till omständigheterna är synnerligen knapphändiga.

Domstolen anger att Trafikverket bör ges möjlighet att komplettera utredningen beträffande gröngöling och mindre hackspett samt att Länsstyrelsen därefter har att ånyo pröva dispensansökan för de båda arterna avseende rekvisitet att upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arternas bestånd i dess naturliga

utbredningsområde inte försvåras och därvid motivera sitt ställningstagande.

Trafikverkets komplettering

Trafikverket har i inkommen komplettering, utförd av Naturcentrum AB, redogjort för avvikelser i angivet antal par och antal revir för arterna, redogjort för påverkan på dessa arter inom inventeringsområdet samt bedömt påverkan på den lokala och regionala populationen.

Populationen av såväl gröngöling som mindre hackspett bedöms sammanfattningsvis vara 3–4 par av vardera art inom inventeringsområdet. Den lokala populationen av gröngöling respektive mindre hackspett uppskattas till 20–30 respektive 15–30 par, medan den regionala populationen uppskattas till 500 respektive 150 par.

Av respektive art bedöms 1–2 par inom inventeringsområdet ha en förhöjd risk för ett försvinnande på grund av var deras troliga centrala delar av revir är placerat. Förlusten bedöms i antal par bli 3–13 procent av den lokala populationen av båda arterna samt mindre än 1 procent av den regionala populationen av gröngöling och drygt 1 procent av mindre hackspett. Påverkan på den regionala populationen bedöms därför bli begränsad och så liten att den inte kan urskiljas från naturliga fluktuationer.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att bedömningarna i Trafikverkets kompletterande underlag är välgrundade och att de kompletterande slutsatserna kring påverkan på bevarandestatus för lokal respektive regional population för både mindre hackspett och gröngöling förefaller rimliga.

Länsstyrelsen bedömer, i likhet med vad som framgår av Trafikverkets ansökan och kompletterande underlag, att det finns en viss risk för försämring av lokal bevarandestatus, dvs att 1–2 par, motsvarande 3–13 procent av antal par av båda arternas lokala populationer, har förhöjd risk för att försvinna, men att de båda arternas bevarandestatus på regional nivå inte försämras genom anläggande och drift av väg 940 enligt fastställd vägplan. Vidare instämmer Länsstyrelsen i att den bedömda påverkan om mindre än en procent för gröngöling respektive drygt 1 procent för mindre hackspett på de regionala populationerna är svår att urskilja från naturliga fluktuationer.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att åtgärderna inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arternas bestånd i dess naturliga utbredningsområde¹² och att det återstående kravet i artskyddsförordningens 14 § p. 2 därför är uppfyllt, vilket krävs för att dispens ska kunna lämnas. För att motverka skador på naturmiljön vid åtgärdernas genomförande bör beslutet förenas med villkor.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Av 4 § artskyddsförordningen (2007:845) framgår att det är förbjudet att

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om inte störningen saknar betydelse för att

¹ Enligt Artdatabanken har den mindre hackspetten en vidsträckt utbredning över en stor del av Palearktiska regionen. I Sverige förekommer den över hela landet upp till trädgränsen i fjällen. Arten uppträder i allmänhet sparsamt men lokalt är den vanligare, t.ex. vid vissa insjöstränder och i större ädellövskogsområden. Mindre hackspetten har tidigare minskat påtagligt i antal, t.ex. halverades populationen under perioden 1975-1990. Under 2000-talet har emellertid en stabilisering skett, kanske till och med en viss ökning. Framtidsprognosen bedöms trots sentida stabilisering/ökning vara dystert i och med nya miljöregler från EU, ökat biobränsleuttag, almsjukan m.m. Enligt nyligen gjord beräkning uppgår den svenska populationen till 6700 par (4400-9000). Bestånden var stabila i Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland och Danmark 1990-2000, men minskade i Norge.

² Enligt Artdatabanken förekommer gröngölingen vida spridd och tämligen allmänt i södra och mellersta Sverige från Skåne och norrut till mellersta Dalarna-Hälsingland. Den förekommer sällsynt i Medelpad och som tillfällig längre norrut. Den saknas helt på Gotland. De tätaste förekomsterna hittar man i landskap med omväxlande natur, som i Blekinge, Småland och i Mälardalen. I slättbygderna är den sparsam (som södra Öland och sydvästra Skåne), liksom i de mer renodlade barrskogstrakterna. Enligt den senaste uppskattningen finns ca 15000 par i Sverige (10000-18000 par). Fågeltaxeringar visar att gröngölingen minskat med 35-55% de senaste 30 åren, en minskning som framför allt skedde mellan 1975 fram till mitten av 1990-talet. Därefter låg populationen relativt stabil för att under åren 2000-2014 visa tendenser till att minska med ytterligare 20-30%. De nordligaste förekomsterna kring Härnösand (Mpd) och i Ångermanland har minskat eller försvunnit de senaste decennierna. Världsbredningen omfattar huvudsakligen Europa och främre Asien, med sammanhängande utbredning från Storbritannien och Frankrike till Kaukasus och Uralbergen. Gröngölingarna på Iberiska halvön betraktas ofta som en separat art, *Picus sharpei*. Gröngölingen är ganska vanlig i Norge och Danmark, men saknas i Finland. På europeisk nivå finns tidigare uppgifter om minskande bestånd, men den visar olika trender i olika länder men är nu huvudsakligen ökande. Däremot minskar den i t.ex. Danmark.

- a. bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
- b. återupprätta populationen till den nivån.

Av **14 §** artskyddsförordningen (2007:845) framgår att länsstyrelsen i det enskilda fallet får ge dispens från förbuden i 4-5 och 7 §§ som avser länet eller en del av länet.

En dispens får ges endast om

1. det inte finns någon annan lämplig lösning,
2. dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, och
3. dispensen behövs
 - a. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter,
 - b. för att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom,
 - c. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse,
 - d. för forsknings- eller utbildningsändamål,
 - e. för återinplantering eller återinförsel av arten,
 - f. för den uppfödning av en djurart eller den artificiella förökning av en växtart som krävs för återinplantering eller återinförsel enligt e, eller
 - g. för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i liten omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar i en liten mängd. Förordning (2022:928).

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av miljövardsdirektör Per Leander med miljöhandläggare Joel Herzwall som föredragande. I ärendets slutliga handläggning har även naturvardsdirektör Henrik Martinsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Sändlista

Trafikverket, lydia.lehtonen@trafikverket.se

GBH Miljörätt, gbhmiljoratt@gmail.com

Göteborgs Ornitologiska Förening, gof@gof.nu

Naturskyddsföreningen, Box 4625, 116 91 Stockholm

Sveriges Ornitologiska Förening BirdLife Sverige, info@birdlife.se

Föreningen Värna Onsala, varnaonsala@gmail.com

Naturskyddsföreningen i Kungsbacka,

kungsbacka.krets@naturskyddsforeningen.se

remisser@naturskyddsforeningen.se

Kopia till

alice.eriksson@trafikverket.se

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

ArtDatabanken, artdatabanken@slu.se

Kungsbacka kommun, info@kungsbacka.se

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Hallands län antingen via e-post; halland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Hallands län, 301 86 Halmstad.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande ni bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, halland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 30 00. Ange diarienummer 2682-2023.